

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1973 Nr. 143

A. TITEL

*Statuut van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur;
Londen, 16 november 1945*

B. TEKST

De Engelse en de Franse tekst van het Statuut zijn bij Koninklijk besluit van 25 februari 1947 bekendgemaakt in *Stb.* H 62.

Het Statuut is overeenkomstig artikel XIII, eerste lid, een dertiental malen gewijzigd door de Algemene Vergadering der Organisatie, laatstelijk in haar zeventiende zitting. De Engelse en de Franse tekst van het Statuut, met daarin opgenomen de wijzigingen welke tot op de tiende zitting werden aangenomen, zijn geplaatst in *Trb.* 1960, 131. Voor de latere wijzigingen van het Statuut zie rubriek J van *Trb.* 1968, 56 en rubriek J hieronder.

In overeenstemming met artikel XV, tweede lid, is het Statuut nog ondertekend voor:

Bahrein	18 januari 1972
Qatar	27 januari 1972
Oman	10 februari 1972
de Verenigde Arabische Emiraten	20 april 1972
Bangladesh	27 oktober 1972
de Duitse Democratische Republiek	24 november 1972
Gambia	1 augustus 1973

C. VERTALING

De vertaling in het Nederlands van het Statuut is bij Koninklijk besluit van 25 februari 1947 bekendgemaakt in *Stb.* H 62.

De vertaling in het Nederlands van het Statuut, zoals gewijzigd tot op de tiende zitting van de Algemene Vergadering der Organisatie,

is geplaatst in *Trb.* 1960, 131. Voor de vertaling van de latere wijzigingen zie rubriek J van *Trb.* 1968, 56 en rubriek J hieronder.

D. PARLEMENT

Voor de goedkeuring van het onderhavige Statuut door de Staten-Generaal zie rubriek D van *Trb.* 1960, 131.

E. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1960, 131, *Trb.* 1965, 78, *Trb.* 1966, 114, *Trb.* 1968, 56 en *Trb.* 1969, 97.

Behalve de aldaar genoemde hebben nog de volgende Staten in overeenstemming met artikel XV, eerste lid, van het Statuut een akte van aanvaarding bij de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland nedergelegd:

Oman	16 december 1971
Bahrein	18 januari 1972
Qatar	27 januari 1972
de Verenigde Arabische Emiraten	20 april 1972
Bangladesh	27 oktober 1972
de Duitse Democratische Republiek	24 november 1972
Gambia	1 augustus 1973

F. TOETREDING

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1960, 131.

I. OPZEGGING

Zie *Trb.* 1960, 131 en *Trb.* 1967, 44.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1960, 131, *Trb.* 1965, 78, *Trb.* 1966, 114, *Trb.* 1967, 44, *Trb.* 1968, 56, *Trb.* 1969, 97, *Trb.* 1970, 176 en *Trb.* 1971, 209.

1. Voorgeschiedenis

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1970, 176.

2. Verwijzingen

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1971, 209.

Voor het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Handvest der Verenigde Naties zie ook *Trb.* 1972, 96.

3. Wijzigingen van het Statuut

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1968, 56.

Het Statuut is overeenkomstig artikel XIII door de Algemene Vergadering nogmaals gewijzigd tijdens haar vijftiende zitting, gehouden te Parijs op 4 november 1968 en tijdens haar zeventiende zitting, gehouden te Parijs op 24 oktober 1972.

De tekst van de wijziging van 4 november 1968 en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Composition of the Executive Board, duration of term of office of members and method of election

11.1. The General Conference,

Recalling resolution 7 adopted at its fourteenth session (1966), which states, inter alia, that the problem of the composition of the Executive Board should be reviewed by the Board so as to ensure an equitable, balanced representation of the various cultures and geographical regions, bearing in mind that members elected to the Board should also be persons with experience and competence in the fields proper to Unesco, in accordance with the spirit and letter of Article V.A.2 of the Constitution; bearing in mind, further, that half the number of Member States have never been elected to membership of the Executive Board,

Having studied the report submitted by the Executive Board in compliance with the above-mentioned resolution, containing its recommendations on the composition of the Executive Board,

Noting with satisfaction that the number of Member States of Unesco has increased over the past few years,

Appreciating the need for taking the various measures specified in the present decision, which taken together constitute an appropriate means for achieving the objective of the above-mentioned resolution,

2. Decides to amend Article V of the Constitution as follows:

- (a) in paragraph 1, the word "thirty" shall be replaced by the word "thirty-four";
- (b) paragraph 3 shall be replaced by the following text:

"3. Members of the Board shall serve from the close of the session of the General Conference which elected them until the close of the third ordinary session of the General Conference following that election. They shall not be immediately eligible for a second term. The General Conference shall, at each of its ordinary sessions, elect the number of members required to fill the vacancies occurring at the end of the session."

(c) paragraph 13 shall be replaced by the following:

“C. Transitional provisions

13. Notwithstanding the provisions of paragraph 3 of this Article, members of the Executive Board elected at the thirteenth and fourteenth sessions of the General Conference for a first term and members appointed by the Board in accordance with the provisions of paragraph 4 of this Article to replace members with a four-year term shall be eligible for a second term of four years.
14. At the fifteenth session of the General Conference, nineteen members shall be elected to the Executive Board pursuant to the provisions of this Article. Thereafter, at each of its ordinary sessions, the General Conference shall elect the number of members required to fill the vacancies occurring at the end of the session.”

Samenstelling van het Dagelijks Bestuur, zittingsperiode van de leden en wijze van verkiezing

11.1. De Algemene Vergadering,

In herinnering roepende Resolutie nr. 7, aangenomen tijdens de veertiende zitting (1966), onder meer houdende dat het vraagstuk van de samenstelling van het Dagelijks Bestuur door het Bestuur diende te worden bezien, ten einde een onpartijdige en evenwichtige vertegenwoordiging van de verschillende culturen en geografische gebieden te verzekeren, indachtig de eis dat de leden van het Dagelijks Bestuur personen dienen te zijn met ervaring en deskundigheid op het gebied van de werkzaamheden van de UNESCO, overeenkomstig de geest en de letter van Artikel V.A.2 van het Statuut; bovendien indachtig het feit dat de helft van het aantal Lid-Statens nimmer tot lid van het Dagelijks Bestuur is gekozen;

Kennis genomen hebbende van het Rapport dat het Dagelijks Bestuur overeenkomstig voornoemde Resolutie heeft ingediend en waarin zijn aanbevelingen ter zake van de samenstelling van het Dagelijks Bestuur zijn opgenomen;

Met voldoening kennis nemende van de uitbreiding van het aantal Lid-Statens van de UNESCO gedurende de afgelopen paar jaar;

Zich bewust van de noodzaak de reeks maatregelen te nemen die in dit besluit staan vermeld en die het te zamen mogelijk maken op passende wijze het doel van voornoemde Resolutie te bereiken,

2. Besluit artikel V van het Statuut als volgt te wijzigen:

- a. het woord „dertig” in het eerste lid van artikel V wordt vervangen door het woord „vierendertig”;

- b. het derde lid wordt vervangen door de volgende tekst:
- „3. De leden van het Bestuur blijven in functie vanaf de sluiting van de zitting der Algemene Vergadering, waarop zij werden gekozen, tot de sluiting van de derde daaraanvolgende gewone zitting van de Algemene Vergadering. Zij zijn niet onmiddellijk herkiesbaar voor een volgende zittingsperiode. Tijdens iedere gewone zitting kiest de Algemene Vergadering het aantal leden dat nodig is om in de bij de sluiting van de zitting bestaande vacatures te voorzien.”
- c. het dertiende lid wordt door het volgende vervangen:
- „C. Overgangsbepalingen
13. Niettegenstaande het bepaalde in het derde lid van dit artikel, zijn de leden van het Dagelijks Bestuur die op de dertiende en de veertiende zitting van de Algemene Vergadering voor een eerste termijn zijn gekozen, alsmede de leden die overeenkomstig het vierde lid van dit artikel door het Dagelijks Bestuur zijn benoemd ter vervanging van leden die vier jaar zitting hebben gehad, voor een tweede termijn van vier jaar herkiesbaar.
14. Op de vijftiende zitting van de Algemene Vergadering worden negentien leden van het Dagelijks Bestuur gekozen krachtens het bepaalde in dit artikel. Daarna zal de Algemene Vergadering op iedere gewone zitting het aantal leden kiezen dat nodig is om in de bij de sluiting van de zitting bestaande vacatures te voorzien.”

De tekst van de wijziging van 24 oktober 1972 en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Res. 13.1

The General Conference,

1. Decides to amend Article V, paragraph 1, of the Constitution as follows:

The words “thirty-four” are replaced by the word “forty”;

Res. 13.2

The General Conference,

Recalling resolutions 7, 11 and 13 adopted respectively at its fourteenth, fifteenth and sixteenth sessions, concerning the composition, method of election and duration of the term of office of the members of the Executive Board,

Being aware that in spite of the measures taken by the General Conference at its previous sessions about half of the Member States have not yet had the opportunity to serve on the Executive Board,

Bearing in mind that the reduction of the duration of the term of office of the members of the Executive Board would speed up considerably the rotation cycle and offer the opportunity to a greater number of Member States to participate in the activities of the Executive Board,

Noting the recommendation of the Executive Board to the seventeenth session of the General Conference as contained in document 88 EX/Decisions, 3.1,

Taking into account Article XIII of the Constitution,

1. Decides to replace the present Article V.A., paragraph 3, of the Constitution by the following text:

“Members of the Board shall serve from the close of the session of the General Conference which elected them until the close of the second ordinary session of the General Conference following that election. They shall not be immediately eligible for a second term. The General Conference shall, at each of its ordinary sessions, elect the number of members required to fill vacancies occurring at the end of the session.”

2. Decides to replace the present Article V.C., paragraph 13, of the Constitution by the following text:

“Notwithstanding the provisions of paragraph 3 of this Article,

- (a) members of the Executive Board elected prior to the seventeenth session of the General Conference shall serve until the end of the term for which they were elected.
- (b) members of the Executive Board appointed, prior to the seventeenth session of the General Conference, by the Board in accordance with the provisions of paragraph 4 of this Article to replace members with a four-year term shall be eligible for a second term of four years.”

3. To delete Article V.C., paragraph 14, of the Constitution;

Res. 13.3

The General Conference,

Decides:

(a) to amend the Constitution as follows:

- (i) Article IV.B, paragraph 6. Replace this paragraph by the following text:

“6. The General Conference shall receive and consider the reports sent to the Organization by Member States on the action taken upon the recommendations and conventions referred to in paragraph 4 above or, if it so decides, analytical summaries of these reports”;

- (ii) Article VIII. Replace this Article by the following text:
 "Each Member State shall submit to the Organization, at such times and in such manner as shall be determined by the General Conference, reports on the laws, regulations and statistics relating to its educational, scientific and cultural institutions and activities, and on the action taken upon the recommendations and conventions referred to in Article IV, paragraph 4".

Resolutie 13.1

De Algemene Vergadering

1. Besluit het eerste lid van artikel V van het Statuut als volgt te wijzigen:

Het woord „vierendertig” wordt vervangen door het woord „veertig”;
 (...)

Resolutie 13.2

De Algemene Vergadering

In herinnering roepende de Resoluties 7, 11 en 13, onderscheidenlijk aangenomen tijdens haar veertiende, vijftiende en zestiende zitting, betreffende de samenstelling, wijze van verkiezing en duur van de ambtstermijn van de leden van het Dagelijks Bestuur,

Zich ervan bewust dat, ondanks de door de Algemene Vergadering tijdens haar voorgaande zittingen genomen maatregelen, ongeveer de helft van de Lid-Staten nog niet de gelegenheid heeft gehad zitting te nemen in het Dagelijks Bestuur,

Overwegende dat de verkorting van de ambtstermijn van de leden van het Dagelijks Bestuur de roulering aanzienlijk zou versnellen en een groter aantal Lid-Staten de mogelijkheid zou bieden deel te nemen aan de werkzaamheden van het Dagelijks Bestuur,

Kennis genomen hebbende van de aanbeveling van het Dagelijks Bestuur aan de zeventiende zitting van de Algemene Vergadering, zoals vervat in document 88 EX/Decisions, 3.1,

Gelet op artikel XIII van het Statuut,

1. Besluit het derde lid van artikel V.A van het Statuut te vervangen door de onderstaande tekst:

„De leden van het Bestuur blijven in functie vanaf de sluiting van de zitting der Algemene Vergadering waarop zij werden gekozen, tot de sluiting van de tweede daaraanvolgende gewone zitting van de Algemene Vergadering. Zij zijn niet onmiddellijk herkiesbaar voor een volgende ambtstermijn. Tijdens iedere gewone zitting kiest de Algemene Vergadering het aantal leden dat nodig is om in de bij de sluiting van de zitting bestaande vacatures te voorzien.”

2. Besluit het dertiende lid van artikel V.C van het Statuut te vervangen door de onderstaande tekst:

„Niettegenstaande het bepaalde in het derde lid van dit artikel

- (a) blijven de leden van het Dagelijks Bestuur die zijn gekozen vóór de zeventiende zitting van de Algemene Vergadering in functie tot het einde van de termijn waarvoor zij werden gekozen;
- (b) zijn de leden van het Dagelijks Bestuur die vóór de zeventiende zitting van de Algemene Vergadering overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid van dit artikel door het Bestuur zijn benoemd ter vervanging van leden die vier jaar zitting hebben gehad, voor een tweede termijn van vier jaar herkiezbaar.”

3. Besluit het veertiende lid van artikel V.C van het Statuut te schrappen;

(...)

Resolutie 13.3

De Algemene Vergadering

Besluit:

(a) het Statuut als volgt te wijzigen:

(i) artikel IV.B, zesde lid. Vervang dit lid door de onderstaande tekst:

„6. De Algemene Vergadering ontvangt en bestudeert de rapporten die de Lid-Staten bij de Organisatie hebben ingediend omtrent de uitvoering van de aanbevelingen en overeenkomsten bedoeld in het vierde lid van dit artikel of, indien zij aldus besluit, analytische samenvattingen van deze rapporten.”

(ii) artikel VIII. Vervang dit artikel door de onderstaande tekst:

„Iedere Lid-Staat brengt op door de Algemene Vergadering vast te stellen tijdstippen en wijze verslag uit omtrent de wetten, reglementen en statistieken inzake zijn instellingen en werkzaamheden op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur, alsook omtrent de uitvoering van de aanbevelingen en overeenkomsten bedoeld in het vierde lid van artikel IV”;

(...)

4. Uitvoering van het Statuut

Artikel I, tweede lid, letter a juncto artikel IV, vierde lid

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1967, 44.

3. Voor de op 5 december 1958 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst inzake de internationale uitwisseling van publikaties zie *Trb.* 1973, 60.

4. Voor de op 5 december 1958 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst inzake de uitwisseling van officiële publikaties en regeringsdocumenten tussen Staten zie *Trb.* 1973, 61.

Artikel I, tweede lid, letter c

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1960, 131.

Van het Statuut van de Internationale Unie voor behoud van de natuur en van natuurlijke hulpbronnen, naar welke Unie wordt verwezen op blz. 55 van *Trb.* 1960, 131, is de tekst, zoals gewijzigd, geplaatst in *Trb.* 1970, 11.

Artikel IV, vierde lid

Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1971, 209.

Op 16 november 1972 werd te Parijs door de Algemene Vergadering tijdens haar zeventiende zitting, aldaar gehouden van 17 oktober tot 21 november 1972, aangenomen een Aanbeveling inzake de bescherming op nationaal niveau van het cultureel en natuurlijk erfgoed. De Engelse tekst ¹⁾ van de Aanbeveling en de vertaling daarvan in het Nederlands luiden als volgt:

Recommendation concerning the protection, at national level, of the cultural and natural heritage

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris, at its seventeenth session, from 17 October to 21 November 1972,

Considering that, in a society where living conditions are changing at an accelerated pace, it is essential for man's equilibrium and development to preserve for him a fitting setting in which to live, where he will remain in contact with nature and the evidences of civilization bequeathed by past generations, and that, to this end, it is appropriate to give the cultural and natural heritage an active function in community life and to integrate into an overall policy the achievements of our time, the values of the past and the beauty of nature,

Considering that such integration into social and economic life must be one of the fundamental aspects of regional development and national planning at every level,

¹⁾ De Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Considering that particularly serious dangers engendered by new phenomena peculiar to our times are threatening the cultural and natural heritage, which constitute an essential feature of mankind's heritage and a source of enrichment and harmonious development for present and future civilization,

Considering that each item of the cultural and natural heritage is unique and that the disappearance of any one item constitutes a definite loss and an irreversible impoverishment of that heritage,

Considering that every country in whose territory there are components of the cultural and natural heritage has an obligation to safeguard this part of mankind's heritage and to ensure that it is handed down to future generations,

Considering that the study, knowledge and protection of the cultural and natural heritage in the various countries of the world are conducive to mutual understanding among the peoples,

Considering that the cultural and natural heritage forms an harmonious whole, the components of which are indissociable,

Considering that a policy for the protection of the cultural and natural heritage, thought out and formulated in common, is likely to bring about a continuing interaction among Member States and to have a decisive effect on the activities of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in this field,

Noting that the General Conference has already adopted international instruments for the protection of the cultural and natural heritage, such as the Recommendation on International Principles Applicable to Archaeological Excavations (1956)¹⁾, the Recommendation concerning the Safeguarding of the Beauty and Character of Landscapes and Sites (1962)²⁾ and the Recommendation concerning the Preservation of Cultural Property Endangered by Public or Private Works (1968)³⁾,

Desiring to supplement and extend the application of the standards and principles laid down in such recommendations,

Having before it proposals concerning the protection of the cultural and natural heritage, which question appears on the agenda of the session as item 23,

Having decided, at its sixteenth session, that this question should be made the subject of international regulations, to take the form of a recommendation to Member States,

Adopts this sixteenth day of November 1972, this Recommendation.

---

1) Tekst in *Trb.* 1968, 56, blz. 4 e.v.

2) Tekst in *Trb.* 1968, 56, blz. 38 e.v.

3) Tekst in *Trb.* 1969, 97, blz. 3 e.v.

I. DEFINITIONS OF THE CULTURAL AND THE NATURAL HERITAGE

1. For the purposes of this Recommendation, the following shall be considered as "cultural heritage":

monuments: architectural works, works of monumental sculpture and painting, including cave dwellings and inscriptions, and elements, groups of elements or structures of special value from the point of view of archaeology, history, art or science;

groups of buildings: groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in the landscape, are of special value from the point of view of history, art or science;

sites: topographical areas, the combined works of man and of nature, which are of special value by reason of their beauty or their interest from the archaeological, historical, ethnological or anthropological points of view.

2. For the purposes of this Recommendation, the following shall be considered as "natural heritage":

natural features consisting of physical and biological formations or groups of such formations, which are of special value from the aesthetic or scientific point of view;

geological and physiographical formations and precisely delineated areas which constitute the habitat of species of animals and plants, valuable or threatened, of special value from the point of view of science or conservation;

natural sites or precisely delineated natural areas of special value from the point of view of science, conservation or natural beauty, or in their relation to the combined works of man and of nature.

II. NATIONAL POLICY

3. In conformity with their jurisdictional and legislative requirements, each State should formulate, develop and apply as far as possible a policy whose principal aim should be to co-ordinate and make use of all scientific, technical, cultural and other resources available to secure the effective protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage.

III. GENERAL PRINCIPLES

4. The cultural and natural heritage represents wealth, the protection, conservation and presentation of which impose responsibilities on the States in whose territory it is situated, both vis-à-vis their own nationals and vis-à-vis the international community as a whole; Member States should take such action as may be necessary to meet these responsibilities.

5. The cultural or natural heritage should be considered in its entirety as a homogeneous whole, comprising not only works of great intrinsic value, but also more modest items that have, with the passage of time, acquired cultural or natural value.

6. None of these works and none of these items should, as a general rule, be dissociated from its environment.

7. As the ultimate purpose of protecting, conserving and presenting the cultural and natural heritage is the development of man, Member States should, as far as possible, direct their work in this field in such a way that the cultural and natural heritage may no longer be regarded as a check on national development but as a determining factor in such development.

8. The protection, conservation and effective presentation of the cultural and natural heritage should be considered as one of the essential aspects of regional development plans, and planning in general, at the national, regional or local level.

9. An active policy for the conservation of the cultural and natural heritage and for giving it a place in community life should be developed. Member States should arrange for concerted action by all the public and private services concerned, with a view to drawing up and applying such a policy. Preventive and corrective measures relating to the cultural and natural heritage should be supplemented by others, designed to give each of the components of this heritage a function which will make it a part of the nation's social, economic, scientific and cultural life for the present and future, compatible with the cultural or natural character of the item in question. Action for the protection of the cultural and natural heritage should take advantage of scientific and technical advances in all branches of study involved in the protection, conservation and presentation of the cultural or natural heritage.

10. Increasingly significant financial resources should, as far as possible, be made available by the public authorities for the safeguarding and presentation of the cultural and natural heritage.

11. The general public of the area should be associated with the measures to be taken for protection and conservation and should be called on for suggestions and help, with particular reference to regard for and surveillance of the cultural and natural heritage. Consideration might also be given to the possibility of financial support from the private sector.

IV. ORGANIZATION OF SERVICES

12. Although their diversity makes it impossible for all Member States to adopt a standard form of organization, certain common criteria should nevertheless be observed.

Specialized public services

13. With due regard for the conditions appropriate to each country Member States should set up in their territory, wherever they do not already exist, one or more specialized public services to be responsible for the efficient discharge of the following functions:

- (a) developing and putting into effect measures of all kinds designed for the protection, conservation and presentation of the country's cultural and natural heritage and for making it an active factor in the life of the community; and primarily, compiling an inventory of the cultural and natural heritage and establishing appropriate documentation services;
- (b) training and recruiting scientific, technical and administrative staff as required, to be responsible for working out identification, protection, conservation and integration programmes and directing their execution;
- (c) organizing close co-operation among specialists of various disciplines to study the technical conservation problems of the cultural and natural heritage;
- (d) using or creating laboratories for the study of all the scientific problems arising in connexion with the conservation of the cultural and natural heritage;
- (e) ensuring that owners or tenants carry out the necessary restoration work and provide for the upkeep of the buildings in the best artistic and technical conditions.

Advisory bodies

14. The specialized services should work with bodies of experts responsible for giving advice on the preparation of measures relating to the cultural and natural heritage. Such bodies should include experts, representatives of the major preservation societies, and representatives of the administrations concerned.

Co-operation among the various bodies

15. The specialized services dealing with the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage should carry out their work in liaison and on an equal footing with other public services, more particularly those responsible for regional development planning, major public works, the environment, and economic and social planning. Tourist development programmes involving the cultural and natural heritage should be carefully drawn up so as not to impair the intrinsic character and importance of that heritage, and steps should be taken to establish appropriate liaison between the authorities concerned.

16. Continuing co-operation at all levels should be organized among the specialized services whenever large-scale projects are involved, and appropriate co-ordinating arrangements made so that decisions may be taken in concert, taking account of the various interests involved. Provision should be made for joint planning from the start of the studies and machinery developed for the settlement of conflicts.

Competence of central, federal, regional and local bodies

17. Considering the fact that the problems involved in the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage are difficult to deal with, calling for special knowledge and sometimes entailing hard choices, and that there are not enough specialized staff available in this field, responsibilities in all matters concerning the devising and execution of protective measures in general should be divided among central or federal and regional or local authorities on the basis of a judicious balance adapted to the situation that exists in each State.

V. PROTECTIVE MEASURES

18. Member States should, as far as possible, take all necessary scientific, technical and administrative, legal and financial measures to ensure the protection of the cultural and natural heritage in their territories. Such measures should be determined in accordance with the legislation and organization of the State.

Scientific and technical measures

19. Member States should arrange for careful and constant maintenance of their cultural and natural heritage in order to avoid having to undertake the costly operations necessitated by its deterioration; for this purpose, they should provide for regular surveillance of the components of their heritage by means of periodic inspections. They should also draw up carefully planned programmes of conservation and presentation work, gradually taking in all the cultural and natural heritage, depending upon the scientific, technical and financial means at their disposal.

20. Any work required should be preceded and accompanied by such thorough studies as its importance may necessitate. Such studies should be carried out in co-operation with or by specialists in all related fields.

21. Member States should investigate effective methods of affording added protection to those components of the cultural and natural heritage that are threatened by unusually serious dangers. Such methods should take account of the interrelated scientific, technical and artistic problems involved and make it possible to determine the treatment to be applied.

22. These components of the cultural and natural heritage should, in addition, be restored, wherever appropriate, to their former use or given a new and more suitable function, provided that their cultural value is not thereby diminished.

23. Any work done on the cultural heritage should aim at preserving its traditional appearance, and protecting it from any new construction or remodelling which might impair the relations of mass or colour between it and its surroundings.

24. The harmony established by time and man between a monument and its surroundings is of the greatest importance and should not, as a general rule, be disturbed or destroyed. The isolation of a monument by demolishing its surroundings should not, as a general rule, be authorized; nor should the moving of a monument be contemplated save as an exceptional means of dealing with a problem, justified by pressing considerations.

25. Member States should take measures to protect their cultural and natural heritage against the possible harmful effects of the technological developments characteristic of modern civilization. Such measures should be designed to counter the effects of shocks and vibrations caused by machines and vehicles. Measures should also be taken to prevent pollution and guard against natural disasters and calamities, and to provide for the repair of damage to the cultural and natural heritage.

26. Since the circumstances governing the rehabilitation of groups of buildings are not everywhere identical, Member States should provide for a social science inquiry in appropriate cases, in order to ascertain precisely what are the social and cultural needs of the community in which the group of buildings concerned is situated. Any rehabilitation operation should pay special attention to enabling man to work, to develop and to achieve fulfilment in the restored setting.

27. Member States should undertake studies and research on the geology and ecology of items of the natural heritage, such as park, wildlife, refuge or recreation areas, or other equivalent reserves, in order to appreciate their scientific value, to determine the impact of visitor use and to monitor interrelationships so as to avoid serious damage to the heritage and to provide adequate background for the management of the fauna and flora.

28. Member States should keep abreast of advances in transportation, communication, audio-visual techniques, automatic data-processing and other appropriate technology, and of cultural and recreational trends, so that the best possible facilities and services can be provided for scientific study and the enjoyment of the public, appropriate to the purpose of each area, without deterioration of the natural resources.

Administrative measures

29. Each Member State should draw up, as soon as possible, an inventory for the protection of its cultural and natural heritage, including items which, without being of outstanding importance, are inseparable from their environment and contribute to its character.

30. The information obtained by such surveys of the cultural and natural heritage should be collected in a suitable form and regularly brought up to date.

31. To ensure that the cultural and natural heritage is effectively recognized at all levels of planning, Member States should prepare maps and the fullest possible documentation covering the cultural and natural property in question.

32. Member States should give thought to finding suitable uses for groups of historic buildings no longer serving their original purpose.

33. A plan should be prepared for the protection, conservation, presentation and rehabilitation of groups of buildings of historic and artistic interest. It should include peripheral protection belts, lay down the conditions for land use, and specify the buildings to be preserved and the conditions for their preservation. This plan should be incorporated into the overall town and country planning policy for the areas concerned.

34. Rehabilitation plans should specify the uses to which historic buildings are to be put, and the links there are to be between the rehabilitation area and the surrounding urban development. When the designation of a rehabilitation area is under consideration, the local authorities and representatives of the residents of the area should be consulted.

35. Any work that might result in changing the existing state of the buildings in a protected area should be subject to prior authorization by the town and country planning authorities, on the advice of the specialized services responsible for the protection of the cultural and natural heritage.

36. Internal alterations to groups of buildings and the installation of modern conveniences should be allowed if they are needed for the well-being of their occupants and provided they do not drastically alter the real characteristic features of ancient dwellings.

37. Member States should develop short- and long-range plans, based on inventories of their natural heritage, to achieve a system of conservation to meet the needs of their countries.

38. Member States should provide an advisory service to guide non-governmental organizations and owners of land on national conservation policies consistent with the productive use of the land.

39. Member States should develop policies and programmes for restoration of natural areas made derelict by industry, or otherwise despoiled by man's activities.

Legal measures

40. Depending upon their importance, the components of the cultural and natural heritage should be protected, individually or collectively, by legislation or regulations in conformity with the competence and the legal procedures of each country.

41. Measures for protection should be supplemented to the extent necessary by new provisions to promote the conservation of the cultural or natural heritage and to facilitate the presentation of its components. To that end, enforcement of protective measures should apply to individual owners and to public authorities when they are the owners of components of the cultural and natural heritage.

42. No new building should be erected, and no demolition, transformation, modification or deforestation carried out, on any property situated on or in the vicinity of a protected site, if it is likely to affect its appearance, without authorization by the specialized services.

43. Planning legislation to permit industrial development, or public and private works should take into account existing legislation on conservation. The authorities responsible for the protection of the cultural and natural heritage might take steps to expedite the necessary conservation work, either by making financial assistance available to the owner, or by acting in the owner's place and exercising their powers to have the work done, with the possibility of their obtaining reimbursement of that share of the costs which the owner would normally have paid.

44. Where required for the preservation of the property, the public authorities might be empowered to expropriate a protected building or natural site subject to the terms and conditions of domestic legislation.

45. Member States should establish regulations to control bill-posting, neon signs and other kinds of advertisement, commercial signs, camping, the erection of poles, pylons and electricity or telephone cables, the placing of television aerials, all types of vehicular traffic and parking, the placing of indicator panels, street furniture, etc., and, in general, everything connected with the equipment or occupation of property forming part of the cultural and natural heritage.

46. The effects of the measures taken to protect any element of the cultural or natural heritage should continue regardless of changes of ownership. If a protected building or natural site is sold, the purchaser should be informed that it is under protection.

47. Penalties or administrative sanctions should be applicable, in accordance with the laws and constitutional competence of each State, to anyone who wilfully destroys, mutilates or defaces a protected monument, group of buildings or site, or one which is of archaeological, historical or artistic interest. In addition, equipment used in illicit excavation might be subject to confiscation.

48. Penalties or administrative sanctions should be imposed upon those responsible for any other action detrimental to the protection, conservation or presentation of a protected component of the cultural or natural heritage, and should include provision for the restoration of an affected site to its original state in accordance with established scientific and technical standards.

Financial measures

49. Central and local authorities should, as far as possible, appropriate, in their budgets, a certain percentage of funds, proportionate to the importance of the protected property forming part of their cultural or natural heritage, for the purposes of maintaining, conserving and presenting protected property of which they are the owners, and of contributing financially to such work carried out on other protected property by the owners, whether public bodies or private persons.

50. The expenditure incurred in protecting, conserving and presenting items of the privately-owned cultural and natural heritage should, so far as possible, be borne by their owners or users.

51. Tax concessions on such expenditures, or grants or loans on favourable terms, could be granted to private owners of protected properties, on condition that they carry out work for the protection, conservation, presentation and rehabilitation of their properties in accordance with approved standards.

52. Consideration should be given to indemnifying, if necessary, owners of protected cultural and natural areas for losses they might suffer as a consequence of protective programmes.

53. The financial advantages accorded to private owners should, where appropriate, be dependent on their observance of certain conditions laid down for the benefit of the public, such as their allowing access to parks, gardens and sites, tours through all or parts of natural sites, monuments or groups of buildings, the taking of photographs, etc.

54. Special funds should be set aside in the budgets of public authorities for the protection of the cultural and natural heritage endangered by large-scale public or private works.

55. To increase the financial resources available to them, Member States may set up one or more "Cultural and Natural Heritage Funds", as legally established public agencies, entitled to receive private gifts, donations and bequests, particularly from industrial and commercial firms.

56. Tax concessions could also be granted to those making gifts, donations or bequests for the acquisition, restoration or maintenance of specific components of the cultural and natural heritage.

57. In order to facilitate operations for rehabilitation of the natural and cultural heritage, Member States might make special arrangements, particularly by way of loans for renovation and restoration work, and might also make the necessary regulations to avoid price rises caused by real-estate speculation in the areas under consideration.

58. To avoid hardship to the poorer inhabitants consequent on their having to move from rehabilitated buildings or groups of buildings, compensation for rises in rent might be contemplated so as to enable them to keep their accommodation. Such compensation should be temporary and determined on the basis of the income of the parties concerned, so as to enable them to meet the increased costs occasioned by the work carried out.

59. Member States might facilitate the financing of work of any description for the benefit of the cultural and natural heritage, by instituting "Loan Funds", supported by public institutions and private credit establishments, which would be responsible for granting loans to owners at low interest rates and with repayment spread out over a long period.

VI. EDUCATIONAL AND CULTURAL ACTION

60. Universities, educational establishments at all levels and life-long education establishments should organize regular courses, lectures, seminars, etc., on the history of art, architecture, the environment and town planning.

61. Member States should undertake educational campaigns to arouse widespread public interest in, and respect for, the cultural and natural heritage. Continuing efforts should be made to inform the public about what is being and can be done to protect the cultural or natural heritage and to inculcate appreciation and respect for the values it enshrines. For this purpose, all media of information should be employed as required.

62. Without overlooking the great economic and social value of the cultural and natural heritage, measures should be taken to promote and reinforce the eminent cultural and educational value of that heritage, furnishing as it does the fundamental motive for protecting, conserving and presenting it.

63. All efforts on behalf of components of the cultural and natural heritage should take account of the cultural and educational value inherent in them as representative of an environment, a form of architecture or urban design commensurate with man and on his scale.

64. Voluntary organizations should be set up to encourage national and local authorities to make full use of their powers with regard to protection, to afford them support and, if necessary, to obtain funds for them; these bodies should keep in touch with local historical societies, amenity improvement societies, local development committees and agencies concerned with tourism, etc., and might also organize visits to, and guided tours of, different items of the cultural and natural heritage for their members.

65. Information centres, museums or exhibitions might be set up to explain the work being carried out on components of the cultural and natural heritage scheduled for rehabilitation.

VII. INTERNATIONAL CO-OPERATION

66. Member States should co-operate with regard to the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage, seeking aid, if it seems desirable, from international organizations, both intergovernmental and non-governmental. Such multi-lateral or bilateral co-operation should be carefully co-ordinated and should take the form of measures such as the following:

- (a) exchange of information and of scientific and technical publications;
- (b) organization of seminars and working parties on particular subjects;
- (c) provision of study and travel fellowships, and of scientific, technical and administrative staff, and equipment;
- (d) provision of facilities for scientific and technical training abroad, by allowing young research workers and technicians to take part in architectural projects, archaeological excavations and the conservation of natural sites;
- (e) co-ordination, within a group of Member States, of large-scale projects involving conservation, excavations, restoration and rehabilitation work, with the object of making the experience gained generally available.

The foregoing is the authentic text of the Recommendation duly adopted by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization during its seventeenth session, which was held in Paris and declared closed the twenty-first day of November 1972.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures this twenty-third day of November 1972.

The President of the General Conference,
(sd.) TORU HAGUIWARA

The Director-General,
(sd.) RENE MAHEU

Aanbeveling inzake de bescherming op nationaal niveau van het cultureel en natuurlijk erfgoed

De Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, bijeengekomen in haar zeventiende zitting, van 17 oktober tot 21 november 1972 te Parijs gehouden,

Overwegende dat het, in een samenleving waarbinnen de bestaansvoorwaarden zich in een versneld tempo wijzigen, voor de evenwichtigheid en de ontplooiing van de mens van wezenlijk belang is te zijnen behoeve een hem passend leefmilieu in stand te houden, waarbinnen hij in contact blijft met de natuur en met de door voorgaande geslachten nagelaten overblijfselen van beschavingen en dat het te dien einde wenselijk is aan het cultureel en natuurlijk erfgoed een actieve rol in de samenleving toe te bedelen en de verworvenheden van onze tijd, de uit het verleden overgeleverde waarden, alsmede de schoonheid der natuur tot onderwerp te maken van een geïntegreerd beleid,

Overwegende dat een dergelijke integratie binnen het sociaal en economisch bestel een der wezenlijke aspecten van de ruimtelijke ordening en van de nationale planning op alle niveaus dient te zijn,

Overwegende dat bijzonder ernstige gevaren, veroorzaakt door aan onze tijd inherente nieuwe verschijnselen, een bedreiging vormen voor het cultureel en natuurlijk erfgoed dat een wezenlijk bestanddeel is van het erfgoed der gehele mensheid en een bron van verrijking en harmonische ontwikkeling voor de huidige en toekomstige beschaving,

Overwegende dat elk onderdeel van het cultureel en natuurlijk erfgoed onvervangbaar is en dat de verdwijning van zo'n onderdeel een definitief verlies betekent en een onherroepelijke verarming van dat erfgoed,

Overwegende dat elk land op welks grondgebied zich delen van het cultureel en natuurlijk erfgoed bevinden de verplichting heeft dat bepaalde onderdeel van het erfgoed der mensheid te beschermen en te waarborgen dat het aan komende geslachten wordt doorgegeven,

Overwegende dat de bestudering, de kennis en de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed in de verschillende landen ter wereld het wederzijds begrip tussen de volken bevordert,

Overwegende dat het cultureel en natuurlijk erfgoed een harmonisch geheel vormt, waaruit geen afzonderlijke elementen zijn los te maken,

Overwegende dat een gezamenlijk doordacht en geformuleerd beleid ter bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed kan leiden tot een voortdurende wisselwerking tussen de Lid-Staten en

een beslissende invloed kan hebben op de werkzaamheden op dit gebied door de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur ondernomen,

Constaterende dat de Algemene Vergadering reeds is overgegaan tot aanvaarding van internationale akten voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed, als daar zijn de Aanbeveling inzake internationale beginselen van toepassing op archeologische opgravingen (1956), de Aanbeveling inzake het behoud van de schoonheid en het eigen karakter van landschappen en streken (1962) en de Aanbeveling inzake het behoud van culturele goederen die worden bedreigd door openbare of particuliere werken (1968),

De wens koesterende de in deze Aanbevelingen neergelegde normen en beginselen aan te vullen en uit te breiden,

Gelet op de aan haar voorgelegde voorstellen betreffende de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed, welke voorstellen als punt 23 op de agenda van de zitting staan,

Besloten hebbende tijdens haar zestiende zitting dat dit vraagstuk het onderwerp dient te vormen van een internationale regeling in de vorm van een Aanbeveling aan de Lid-Statens,

Neemt op 16 november 1972 deze Aanbeveling aan.

I. OMSCHRIJVINGEN VAN HET BEGRIP CULTUREEL EN NATUURLIJK ERFGOED

1. Voor de toepassing van deze Aanbeveling worden als „cultureel erfgoed” beschouwd:

- monumenten: werken van architectuur, van monumentale schilder- en beeldhouwkunst, waaronder begrepen grotten en inscripties, alsmede onderdelen, groepen van onderdelen en structuren die uit archeologisch, historisch, artistiek of wetenschappelijk oogpunt van bijzondere waarde zijn;
- gebouwen: groepen van afzonderlijke of tot een geheel samengevoegde gebouwen die uit hoofde van hun architectuur, hun homogeniteit of hun eenheid met het landschap uit historisch, artistiek of wetenschappelijk oogpunt van bijzondere waarde zijn;
- streken: topografische zones, werken voortgekomen uit het samenspel van natuur en mens, die uit hoofde van hun schoonheid of hun archeologisch, historisch, ethnologisch of antropologisch belang van bijzondere waarde zijn.

2. Voor de toepassing van deze Aanbeveling worden als „natuurlijk erfgoed” beschouwd:

- door de natuur gevormde monumenten bestaande uit fysische en biologische formaties of groepen daarvan die uit esthetisch of wetenschappelijk oogpunt van bijzondere waarde zijn;

- geologische en fysiografische formaties en strikt begrensde zones, de habitat vormende van zeldzame of bedreigde dier- en plantesoorten die uit een oogpunt van wetenschap of natuurbehoud van bijzondere waarde zijn;
- strikt begrensde natuurlijke streken of zones die van bijzondere waarde zijn uit een oogpunt van wetenschap, natuurbehoud, natuurlijke schoonheid of omdat zij zijn voortgekomen uit het samenspel van mens en natuur.

II. NATIONAAL BELEID

3. Elke Staat dient binnen de grenzen van zijn mogelijkheden en in overeenstemming met zijn grondwettelijke en wettelijke regelingen een nationaal beleid op te stellen, te ontwikkelen en uit te voeren met als voornaamste doel het coördineren en benutten van alle wetenschappelijke, technische, culturele en andere beschikbare mogelijkheden, ten einde op doeltreffende wijze de bescherming, het behoud en de toegankelijkheid van zijn cultureel en natuurlijk erfgoed te waarborgen.

III. ALGEMENE BEGINSELEN

4. Het cultureel en natuurlijk erfgoed vormt een bezit, welks bescherming, behoud en toegankelijkheid aan de Staat op welks grondgebied het is gelegen, verantwoordelijkheden oplegt zowel ten opzichte van zijn onderdanen als ten opzichte van de gehele internationale gemeenschap; de Lid-Staten dienen maatregelen te nemen ten einde deze verantwoordelijkheden te kunnen dragen.

5. Het cultureel en natuurlijk erfgoed moet in zijn totaliteit worden beschouwd als een homogeen geheel, waartoe niet slechts werken van grote waarde behoren, maar evenzeer de meer bescheiden onderdelen die in de loop van de tijd een culturele of natuurlijke waarde hebben verkregen.

6. In het algemeen dient geen van deze werken of onderdelen uit zijn omgeving te worden verwijderd.

7. Aangezien de bescherming, het behoud en de toegankelijkheid van het cultureel en natuurlijk erfgoed de ontplooiing van de mens tot einddoel hebben, dienen de Lid-Staten binnen de grenzen van hun mogelijkheden een andere richting te geven aan hun activiteiten op dit gebied, opdat het cultureel en natuurlijk erfgoed niet langer wordt beschouwd als een rem op de nationale ontwikkeling, maar als een beslissende factor voor deze ontwikkeling.

8. De bescherming, het behoud en de toegankelijkheid van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen te worden beschouwd als een der wezenlijke aspecten van de ruimtelijke ordening en de planning op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau.

9. Er dient een actief beleid te worden ontwikkeld, gericht op het behoud van het cultureel en natuurlijk erfgoed en op zijn integratie in het leven van de gemeenschap. De Lid-Staten dienen te zorgen voor een gezamenlijk optreden van alle betrokken overheidsdiensten en particuliere instellingen met het oog op de vaststelling en de uitvoering van dit beleid. Maatregelen van preventieve en corrigerende aard met betrekking tot het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen te worden aangevuld door zodanige andere, dat aan elk onderdeel van dat erfgoed een functie wordt toegekend die het een plaats geeft in het huidige en toekomstige sociale, economische, wetenschappelijke en culturele leven van het land, een functie die verenigbaar is met het culturele en natuurlijke karakter van het desbetreffende goed. Bij de activiteiten ter bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed moet gebruik gemaakt kunnen worden van de wetenschappelijke en technische vorderingen van alle takken van wetenschap die betrokken zijn bij de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van het cultureel en natuurlijk erfgoed.

10. Voor zover mogelijk dienen door de overheidsdiensten steeds grotere bedragen te worden uitgetrokken voor de bescherming en het toegankelijk maken van het cultureel en natuurlijk erfgoed.

11. De plaatselijke bevolkingen dienen rechtstreeks te worden betrokken bij de te nemen maatregelen tot bescherming en behoud en van hen dienen suggesties en steun te worden gevraagd, met name wat betreft de eerbied voor en het toezicht op het cultureel en natuurlijk erfgoed. Financiële hulp uit de particuliere sector kan eveneens worden overwogen.

IV. ORGANISATIE DER DIENSTEN

12. Hoewel het door de verscheidenheid der Lid-Staten voor hen niet mogelijk is alle eenzelfde soort organisatie in te stellen, dienen niettemin bepaalde gemeenschappelijke normen te worden aangehouden.

Gespecialiseerde overheidsdiensten

13. De Lid-Staten dienen, rekening houdend met de in hun land heersende situatie, binnen hun grondgebied een of meer gespecialiseerde overheidsdiensten in te stellen – tenzij die reeds bestaan – belast met het doeltreffend verrichten van de hieronder genoemde taken:

- (a) het opstellen en uitvoeren van maatregelen van allerlei aard voor de bescherming, het behoud en de toegankelijkheid van het cultureel en natuurlijk erfgoed en zijn integratie in het leven van de gemeenschap, waarbij voorrang dient te worden gegeven aan het opstellen van een inventaris van dit te beschermen erfgoed en aan het instellen van desbetreffende documentatiediensten;

- (b) het opleiden en aanwerven van wetenschappelijk, technisch en administratief personeel, belast met het opstellen van programma's voor identificatie, bescherming, behoud en integratie en met de uitvoering daarvan;
- (c) het organiseren van een nauwe samenwerking tussen de verschillende takken van wetenschap, ter bestudering van de technische problemen bij het behoud van het cultureel en natuurlijk erfgoed;
- (d) het stichten van nieuwe of het gebruiken van bestaande laboratoria ter bestudering van alle wetenschappelijke problemen die door het behoud van het cultureel en natuurlijk erfgoed worden gesteld;
- (e) er zorg voor dragen dat eigenaren of huurders de noodzakelijke restauraties uitvoeren en de gebouwen in artistiek en technisch opzicht in zo goed mogelijke staat houden.

Raadgevende organen

14. De gespecialiseerde diensten moeten worden bijgestaan door raadgevende organen, belast met het geven van adviezen over de vaststelling van maatregelen betreffende het cultureel en natuurlijk erfgoed. Deze raadgevende organen moeten met name zijn samengesteld uit deskundigen, vertegenwoordigers van vooraanstaande verenigingen ter bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed en vertegenwoordigers van de betrokken overheidsdiensten.

Samenwerking tussen de organen

15. De diensten die gespecialiseerd zijn in de bescherming, het behoud en de toegankelijkheid van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen hun taken te vervullen te zamen en op voet van gelijkheid met andere overheidsdiensten, met name die welke zijn belast met de ruimtelijke ordening, de uitvoering van grote openbare werken, de zorg voor het milieu en de economische en sociale planning. Indien programma's voor de ontwikkeling van het toerisme ook het cultureel en natuurlijk erfgoed daarbij betrekken, dan moet zulks geen afbreuk doen aan de aard en het belang van dat erfgoed. Er dienen tevens maatregelen te worden genomen ten einde een behoorlijk contact tot stand te brengen tussen de betrokken autoriteiten.

16. Een permanente samenwerking op alle niveaus dient te worden georganiseerd tussen de gespecialiseerde diensten die zich bezighouden met belangrijke projecten en er dienen te dien einde coördinerende maatregelen te worden getroffen, opdat in gezamenlijk overleg besluiten worden genomen met inachtneming van de verschillende hierbij betrokken belangen. Er dienen voorzieningen te worden getroffen zodat studies vanaf het begin gezamenlijk worden opgezet en een procedure voor het regelen van geschillen wordt opgesteld.

Bevoegdheden van centrale, federale, regionale en plaatselijke organen

17. Gezien het feit dat de problemen betreffende het behoud en de toegankelijkheid van het cultureel en natuurlijk erfgoed van delicate aard zijn, speciale kennis vereisen en soms voor een moeilijke keuze stellen en dat op dit gebied onvoldoende deskundigen beschikbaar zijn, dient, wat de opstelling en toepassing van alle beschermingsmaatregelen betreft, de verdeling van de taken tussen de autoriteiten van de centrale of federale overheid en de regionale en plaatselijke autoriteiten te geschieden op weloverwogen, evenwichtige wijze en te worden aangepast aan de situatie in elke Staat.

V. BESCHERMENDE MAATREGELLEN

18. De Lid-Staten dienen voor zover dit mogelijk is de nodige wetenschappelijke, technische, bestuurlijke, juridische en financiële maatregelen te nemen voor het waarborgen van de bescherming van het op hun grondgebied gelegen cultureel en natuurlijk erfgoed. Deze maatregelen dienen te worden vastgesteld in overeenstemming met de wetgeving en de organisatorische structuur van die Staat.

Wetenschappelijke en technische maatregelen

19. De Lid-Staten dienen hun cultureel en natuurlijk erfgoed regelmatig en met zorg te onderhouden ter vermindering van kostbare ingrepen wegens verval; te dien einde dienen zij een regelmatig toezicht door middel van periodieke inspecties van dit erfgoed voor te schrijven. Zij dienen bovendien nauwkeurig uitgewerkte programma's op te stellen voor het behoud en het toegankelijk maken die, afhankelijk van de hun ter beschikking staande wetenschappelijke, technische en financiële middelen, geleidelijk het cultureel en natuurlijk erfgoed in zijn geheel dienen te bestrijken.

20. Naar de mate van hun belang dienen onontbeerlijke werken te worden voorafgegaan en begeleid door grondige bestudering. Deze studies dienen te worden uitgevoerd door of in samenwerking met deskundigen op alle daarbij betrokken gebieden.

21. De Lid-Staten dienen te zoeken naar doeltreffende methoden ter verbetering van de bescherming van de onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed die door bijzonder ernstige gevaren worden bedreigd. Deze methoden dienen rekening te houden met de onderlinge samenhang van de zich voordoende wetenschappelijke, technische en artistieke problemen en in staat te stellen tot het bepalen van de te nemen maatregelen.

22. Bovendien dient dit cultureel en natuurlijk erfgoed zijn oorspronkelijke functie te herkrijgen of daaraan een meer ter zake dienende functie te worden toegewezen, op voorwaarde dat de culturele waarde van het goed daardoor niet wordt verminderd.

23. De aan het cultureel en natuurlijk erfgoed te verrichten werkzaamheden dienen te worden gericht op behoud van zijn eigen karakter en op bescherming tegen nieuw- of herbouw die de tussen het erfgoed en zijn omgeving bestaande verhoudingen van volume en kleur zou kunnen wijzigen.

24. De door de tijd en door toedoen van de mens ontstane eenwording van een monument met zijn omgeving is van het grootste belang en mag in het algemeen niet worden aangetast of vernietigd. De isolering van een monument door de vernietiging van zijn omgeving mag in het algemeen niet worden toegestaan; verplaatsing van een monument dient dan ook niet te worden overwogen, behalve als een uitzonderlijke oplossing, die alleen door dwingende redenen gewettigd is.

25. De Lid-Staten dienen maatregelen te nemen ter bescherming van hun cultureel en natuurlijk erfgoed tegen de eventueel schadelijke gevolgen van de technische vooruitgang van de moderne beschaving. Deze maatregelen dienen gericht te zijn op de bestrijding van schokken en trillingen veroorzaakt door machines en transportmiddelen. Tevens dienen maatregelen te worden genomen ter voorkoming van vervuiling en tot bescherming tegen natuurrampen en andere rampen en tot herstel van schade toegebracht aan het cultureel en natuurlijk erfgoed.

26. Aangezien het geven van een nieuwe bestemming aan groepen van gebouwen niet altijd kan geschieden volgens dezelfde regels, dienen de Lid-Staten in elk bijzonder geval een sociaal-wetenschappelijk onderzoek in te stellen, ten einde de sociaal-culturele behoeften vast te stellen van de gemeenschap waarin zich een zodanige groep van gebouwen bevindt. Het geven van een nieuwe bestemming dient in het bijzonder ten doel te hebben de mens in staat te stellen in die groep van gebouwen te werken en zich daarin te ontwikkelen en te ontplooiën.

27. De Lid-Staten dienen studies en onderzoeken te verrichten op het gebied van de geologie en de ecologie van de verschillende onderdelen van het natuurlijk erfgoed, zoals parklandschappen, natuurreservaten, wijkplaatsen, recreatiegebieden of soortgelijke reservaten, ter bepaling van hun wetenschappelijke waarde, en ter beoordeling en begeleiding van de gevolgen van hun openstelling voor het publiek, ten einde te vermijden dat het erfgoed ernstig wordt beschadigd, en een behoorlijke basis te geven aan het behoud van flora en fauna.

28. De Lid-Staten dienen zich op de hoogte te houden van de vorderingen op het gebied van vervoer, communicatie, audio-visuele technieken, automatische verwerking van gegevens en andere ter zake dienende technieken, alsmede van de zich in het culturele leven

en de recreatie voordoende tendensen, opdat de best mogelijke middelen en diensten ter beschikking kunnen worden gesteld van de bestudering, het wetenschappelijk onderzoek en het publiek, waarbij dient te worden gelet op de bestemming van elk gebied en op het vermijden van een achteruitgang der natuurlijke hulpbronnen.

Administratieve maatregelen

29. Elke Lid-Staat dient zo spoedig mogelijk een inventaris op te maken van het te beschermen cultureel en natuurlijk erfgoed, met inbegrip van de goederen die, zonder van uitzonderlijk belang te zijn, niet te scheiden zijn van de omgeving waarvan zij het karakter mede bepalen.

30. De resultaten van deze inventarisering van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen op passende wijze geordend en regelmatig bijgewerkt te worden.

31. Ten einde te verzekeren dat op alle niveaus van de planning daadwerkelijk rekening wordt gehouden met het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen de Lid-Staten kaarten te maken en een zo volledig mogelijke documentatie aan te leggen betreffende de onderdelen van het onderhavige cultureel en natuurlijk erfgoed.

32. De Lid-Staten dienen aandacht te besteden aan het geven van een passende functie aan historische gebouwen die hun oorspronkelijke bestemming hebben verloren.

33. Er dienen plannen te worden gemaakt voor de bescherming, het behoud, de presentatie en de bestemming van groepen gebouwen die van historisch en artistiek belang zijn. In deze plannen dienen beschermingszones, voorwaarden voor het gebruik van de bodem, de te behouden gebouwen en de bij dit behoud te stellen voorwaarden te worden aangegeven. Deze plannen dienen te worden ingepast in het totale beleid inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening in de betrokken zones.

34. In het bestemmingsbeleid dienen de aan de historische gebouwen te geven bestemming en het verband tussen de desbetreffende sector en de stedelijke omgeving te worden vastgelegd. Indien de aanwijzing van een bestemmingsgebied in overweging wordt genomen dienen de plaatselijke autoriteiten en de vertegenwoordigers van de bewoners van dat gebied te worden geraadpleegd.

35. Werken die ten gevolge zouden kunnen hebben dat de bestaande toestand van de gebouwen in een beschermd gebied wijziging ondergaat, dienen vooraf te worden goedgekeurd door de autoriteiten der diensten die verantwoordelijk zijn voor de bestemmingsplannen voor het betrokken gebied, na verkregen advies van de voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed verantwoordelijke diensten.

36. Inwendige veranderingen aangebracht in historische gebouwen en de installatie van moderne gemakken dienen te worden toegestaan indien zij noodzakelijk zijn voor het welzijn van de bewoners, mits hierdoor de wezenlijke kenmerken van deze gebouwen niet in belangrijke mate worden gewijzigd.

37. De Lid-Statens dienen plannen op korte en lange termijn op te stellen, gebaseerd op de inventarissen van hun natuurlijk erfgoed, ten einde te kunnen beschikken over een systeem dat beantwoordt aan de behoeften van hun landen.

38. De Lid-Statens dienen een adviserende dienst in het leven te roepen, belast met het geven van voorlichting aan niet-gouvernementele organen en aan landeigenaren inzake het nationale conserveringsbeleid dat verenigbaar is met een productief gebruik van de grond.

39. De Lid-Statens dienen beleidslijnen en plannen uit te werken, gericht op het herstel van natuurlijke zones, die door de industrie of door ander menselijk ingrijpen zijn aangetast.

Wettelijke maatregelen

40. Naar de mate van hun belang dient het cultureel en natuurlijk erfgoed in zijn afzonderlijke delen of in zijn geheel te worden beschermd door middel van wettelijke maatregelen of andere voorschriften volgens de in elk land bestaande bevoegdheden en geldende wettelijke procedures.

41. De beschermende maatregelen dienen, indien nodig, aangevuld te worden met nieuwe bepalingen ten einde het cultureel en natuurlijk erfgoed beter te kunnen beschermen en zijn onderdelen gemakkelijker toegankelijk te kunnen maken. Daartoe dient van particulieren en overheidsdiensten die eigenaren zijn van onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed, naleving te worden geëist van de beschermende maatregelen.

42. Indien een onroerend goed is gelegen binnen of in de nabijheid van een beschermd goed mag daarop geen nieuwbouw, afbraak, ontbossing of enige andere vormverandering plaatsvinden, waardoor het aanzien zou kunnen worden aangetast, zonder goedkeuring van de bijzondere diensten.

43. Wettelijke voorschriften betreffende de vestiging van industrieën of de uitvoering van openbare en particuliere werken dienen rekening te houden met de bestaande wetgeving op het gebied van het behoud. De voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed verantwoordelijke autoriteiten kunnen stappen ondernemen ten einde de uitvoering van de werkzaamheden tot behoud te versnellen door de eigenaar financiële hulp te bieden, in diens plaats te treden of de uitvoering ambtshalve te doen geschieden, waarbij het aandeel in de kosten dat normaliter voor rekening van de eigenaar zou zijn gekomen, van hem teruggevorderd kan worden.

44. Een beschermd gebouw of landschap kan in het belang van het behoud van het erfgoed door de overheid worden onteigend overeenkomstig de in de binnenlandse wetgeving gestelde voorwaarden.

45. De Lid-Staten dienen voorschriften te geven voor het aanbrengen van affiches, reclame, al dan niet verlicht, uithangborden, het kamperen, het plaatsen van masten, het aanbrengen van elektrische kabels, telefoonkabels of televisie-antennes, het rijverkeer en het parkeren van voertuigen, het plaatsen van richtingaanwijzers, van straatmeubilair, enz. en in het algemeen voor alles wat verband houdt met het aanbrengen van uitrusting op of het benutten van goederen die tot het cultureel en natuurlijk erfgoed behoren.

46. De maatregelen genomen voor de bescherming van onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen daarop van toepassing te blijven, ongeacht in welke handen ze zullen overgaan. Indien een gebouw of een terrein wordt verkocht dient de koper ervan in kennis te worden gesteld dat het beschermd is.

47. Overeenkomstig de grondwettelijke en wettelijke bepalingen van elke Staat dienen straffen of administratieve sancties te worden toegepast op ieder die opzettelijk een monument, een groep gebouwen of een landschap die of dat is beschermd of uit archeologisch, historisch of artistiek oogpunt belangrijk is, vernietigt, beschadigt of aantast. Deze maatregelen kunnen aangevuld door het in beslag nemen van werktuigen gebruikt bij onwettige opgravingen.

48. Aan degenen die door enige handeling afbreuk doen aan de bescherming, het behoud, of de toegankelijkheid van een beschermd onderdeel van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen straffen of administratieve sancties te worden opgelegd; deze sancties dienen tevens te voorzien in het herstel van die goederen in hun oorspronkelijke staat volgens de bestaande wetenschappelijke en technische normen.

Financiële maatregelen

49. De centrale overheid en de plaatselijke autoriteiten dienen voor zover mogelijk in hun begroting een bepaald percentage aan middelen, in overeenstemming met het belang van de tot hun cultureel en natuurlijk erfgoed behorende beschermde goederen, te bestemmen voor het onderhoud, het behoud en het toegankelijk maken van die goederen waarvan zij eigenaar zijn en voor de financiële deelname aan door de eigenaren – de overheid of particulieren – ten behoeve van zodanige goederen uitgevoerde werken.

50. De uitgaven die voortvloeien uit de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed die particulier eigendom zijn dienen zoveel mogelijk ten laste te komen van de eigenaren of gebruikers.

51. Aan particuliere eigenaren van beschermde goederen kunnen fiscale tegemoetkomingen, giften of leningen op gunstige voorwaarden worden toegekend op voorwaarde dat zij werken voor de bescherming, het behoud, het toegankelijk maken en de nieuwe bestemming van hun onroerende goederen doen uitvoeren overeenkomstig goedgekeurde normen.

52. Indien nodig kunnen schadeloosstellingen worden toegekend aan eigenaren van beschermde gebieden van culturele en natuurlijke waarde voor verliezen die zij hebben geleden als gevolg van de uitvoering van een programma ter bescherming.

53. De aan particuliere eigenaren toegekende financiële voordelen dienen eventueel afhankelijk te worden gesteld van het eerbiedigen van bepaalde ten behoeve van het publiek gestelde voorwaarden: openstelling van parken, tuinen en terreinen, gehele of gedeeltelijke openstelling van natuurgebieden, monumenten of groepen van gebouwen, vrijheid van fotograferen, enz.

54. In de begrotingen van overheidsorganen dient te worden voorzien in speciale toewijzingen voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed, dat in gevaar wordt gebracht door omvangrijke werken, uitgevoerd door overheid of particulieren.

55. Ten einde de te hunner beschikking staande financiële middelen te vermeerderen dienen de Lid-Staten een of meer „Fondsen voor het Cultureel en Natuurlijk Erfgoed”, in het leven te roepen die als openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid schenkingen of erflatingen van particulieren, met name van industrieën en handelsondernemingen, kunnen aanvaarden.

56. Aan particulieren die schenkingen of erflatingen doen voor de verwerving, de restauratie of het onderhoud van bepaalde onderdelen van het cultureel of natuurlijk erfgoed dienen eveneens belastingfaciliteiten te worden verleend.

57. Ter vergemakkelijking van de werkzaamheden tot het geven van een nieuwe bestemming aan het cultureel en natuurlijk erfgoed kunnen de Lid-Staten bijzondere regelingen treffen, met name in de vorm van leningen, voor vernieuwing en restauratie en kunnen zij eveneens de noodzakelijke voorschriften uitvaardigen voor het vermijden van prijsstijgingen door grondspeculatie in de betrokken zones.

58. Ten einde te vermijden dat minder draagkrachtige personen gesteld worden voor de noodzaak dat zij hun huisvesting in gerehabiliteerde gebouwen of groepen van gebouwen moeten opgeven, zouden zij een huurcompensatie kunnen krijgen, zodat zij in de gerehabiliteerde gebouwen kunnen blijven wonen. Deze compensaties

zouden tijdelijk moeten zijn en vastgesteld moeten worden op basis van het inkomen van de betrokkenen, ten einde hen in staat te stellen de door de uitgevoerde werkzaamheden veroorzaakte hogere lasten te dragen.

59. De Lid-Statens zouden de financiering kunnen vergemakkelijken van werken van welke aard ook die ten behoeve van het cultureel en natuurlijk erfgoed worden uitgevoerd, door het stichten van een „Leningsfonds”, een orgaan dat gesteund dient te worden door overheidsinstellingen en particuliere kredietinstellingen en dat belast wordt met het verstrekken van leningen aan eigenaren tegen een verlaagde rente en met langere aflossingstermijnen.

VI. OPVOEDKUNDIGE EN CULTURELE ACTIES

60. Door universiteiten, instellingen van onderwijs op alle niveaus en instellingen die zich bezighouden met permanente educatie moeten geregelde cursussen, lezingen, studiedagen, enz. worden georganiseerd inzake kunstgeschiedenis, architectuur, milieu en stedenbouwkunde.

61. Door de Lid-Statens dienen opvoedkundige acties te worden ondernomen ten einde bij de bevolking belangstelling te wekken en te ontwikkelen voor het cultureel en natuurlijk erfgoed. Er dient bij voortdurende naar te worden gestreefd het publiek op de hoogte te houden van hetgeen voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed wordt gedaan en dit publiek het belang in te prenten van de daarin gelegen waarden. Daartoe dient waar nodig gebruik te worden gemaakt van alle voorlichtingsmedia.

62. Zonder voorbij te gaan aan de grote economische en sociale waarde van het cultureel en natuurlijk erfgoed dienen maatregelen te worden genomen voor het bevorderen en vermeerderen van de grote culturele en opvoedkundige waarde van dit erfgoed, daar deze immers de motivatie vormen van zijn bescherming, zijn behoud en zijn toegankelijkheid.

63. Bij elke handeling ten gunste van onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed dient rekening te worden gehouden met hun culturele en opvoedkundige waarde, die voortvloeit uit hun hoedanigheid als getuigenis van milieu, architectuur en stedenbouw op een wijze die recht doet aan de mens en op zijn schaal is afgestemd.

64. Er dienen organisaties van vrijwilligers in het leven te worden geroepen ten einde de nationale en plaatselijke overheid aan te moedigen volledig gebruik te maken van hun beschermende bevoegdheden, hen te steunen en hun zo nodig gelden te verstrekken. Deze organisaties dienen betrekkingen te onderhouden met plaatselijke

verenigingen voor geschiedbeoefening, verenigingen tot behoud en verfraaiing van cultuurgoederen, commissies voor plaatselijke ontwikkeling, organen ter bevordering van het toerisme, enz.; zij zouden tevens voor hun leden bezoeken kunnen organiseren, al dan niet onder deskundige leiding, aan onderdelen van het cultureel en natuurlijk erfgoed.

65. Er zouden voorlichtingsbureaus, musea en tentoonstellingen kunnen worden opgezet en ingericht ten einde toelichting te geven op werken die zijn ondernomen voor het geven van een nieuwe bestemming aan culturele en natuurlijke goederen.

VII. INTERNATIONALE SAMENWERKING

66. De Lid-Staten dienen samen te werken op het gebied van de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van het cultureel en natuurlijk erfgoed en zij dienen zich, indien dit wenselijk lijkt, de steun te verschaffen van internationale, intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. Deze multilaterale of bilaterale samenwerking dient zorgvuldig te worden gecoördineerd en de vorm aan te nemen van maatregelen zoals die welke hieronder worden opgesomd:

- (a) uitwisseling van gegevens en van wetenschappelijke en technische publikaties;
- (b) het organiseren van studiedagen en werkgroepen over bepaalde onderwerpen;
- (c) het verlenen van beurzen voor studie en studiereizen en het uitzenden van wetenschappelijk, technisch en administratief personeel en het verschaffen van materiaal;
- (d) het verlenen van faciliteiten voor het volgen van wetenschappelijk en technisch onderwijs in het buitenland door het doen deelnemen van jonge onderzoekers en technici aan bouwprojecten, archeologische opgravingen, alsmede aan het behoud van landschappen;
- (e) coördinatie binnen een groep Lid-Staten van omvangrijke projecten voor behoud, opgravingen, restauratie en herstellen, met het oog op de spreiding van de verkregen ervaring.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van de Aanbeveling zoals die is aanvaard door de Algemene Vergadering van de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur tijdens haar zeventiende zitting, te Parijs gehouden en voor gesloten verklaard op 21 november 1972.

TEN BLIJKE WAARVAN wij op 23 november 1972 onze handtekeningen hebben gesteld.

De Voorzitter van de Algemene Vergadering,
(w.g.) TORU HAGUIWARA

De Directeur-Generaal,
(w.g.) RENE MAHEU

Uitgegeven de eerste oktober 1973.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. VAN DER STOEL.